

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Нова історія країн Західної Європи і Америки (XVI – XIX ст.)»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Галузь знань 01 Освіта

Затверджено на засіданні
кафедри на засіданні кафедри
всесвітньої історії
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Нова історія країн Західної Європи і Америки (XVI – XIX ст.)
Викладач (-і)	Борчук Степан Миколайович
Контактний телефон викладача	(0342)59-61-03
Е-mail викладача	borchuk_s@ukr.net
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	передбачено
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> навчальної дисципліни «Нова історія країн Західної Європи та Америки» є висвітлення історії виникнення, становлення та розвитку західної та американської індустріальної цивілізації в контексті кризи аграрної цивілізації в Європі й формування євро-американського Заходу. Ознайомлення студентів із головними тенденціями і проблемами становлення західної та основ світової індустріальної цивілізації відбувається в форматі аналізу закономірностей економічного, соціального та політичного розвитку нової доби. В процесі роботи з джерельно-документальною базою та історіографією курсу відбувається формування об'єктивного, збалансованого, толерантного погляду на історичні події. Вагоме місце відводиться знайомству з історичними постатями модерної доби, розглядається їх роль в розвитку суспільних процесів. Розкриваються основні проблеми міжнародних відносин різних періодів нового часу та визначається місце у них країн Заходу. Через взаємозв'язок національних історичних умов у порівнянні із світовими процесами в загальноісторичному контексті, дисципліна покликана розвивати інтерес та повагу до світової та вітчизняної історії та культури.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> висвітлення історії виникнення, становлення та розвитку західної та американської індустріальної цивілізації в контексті кризи аграрної цивілізації в Європі й формування євро-американського Заходу; становлення західної та основ світової індустріальної цивілізації. <u>Основними цілями є:</u> - висвітлення закономірностей економічного, соціального та політичного розвитку країн Західної Європи та Північної Америки; - розкрити головні тенденції і проблеми суспільного розвитку в новий час; - формування об'єктивного, збалансованого, толерантного погляду на історичні події; - охарактеризувати основні напрями роботи з джерельно-документальною базою та історіографією курсу; - навчити студентів аналізувати історичні постаті модерної доби та їх роль в розвитку суспільних процесів; - розкрити основні проблеми міжнародних відносин різних періодів нового часу; - виробити у студентів навички критичного аналізу джерел, порівняльного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків; - визначити взаємозв'язок національних історичних умов з світовими процесами в загальноісторичному контексті.	

- розвивати інтерес та повагу до світової та вітчизняної історії та культури.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Пропонована дисципліна покликана розвинути наступні компетентності:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї.

ЗК9. Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

ЗК10. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, реалізовувати пошук і критично оцінювати інформацію з різних джерел, використовувати її в професійній діяльності.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти із дотриманням принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність забезпечувати здобувачам освіти компетентності (СК) навчання державною мовою, формувати їхні мовнокомунікативні вміння і навички, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

СК2. Здатність володіти змістом та методологією, категоріально-понятійним апаратом фундаментальних історичних дисциплін, знаннями сучасних наукових досліджень з історії, орієнтуватися в науковій періодизації історії.

СК3. Здатність володіти змістом та сучасними науковими дослідженнями в галузі громадянської освіти і правознавства.

СК4. Здатність інтегрувати набуті знання з історичних наук, громадянської освіти та правознавства в самостійну систему, виявляти цілісність знань та умінь.

СК5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.

СК6. Здатність перенесення системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, громадянської освіти, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність.

СК7. Здатність до планування, організації та проведення історико-краєзнавчої діяльності в закладах загальної середньої та позашкільної освіти, що забезпечує формування дослідницьких умінь та патріотичної свідомості здобувачів освіти через активне залучення до вивчення і збереження культурної спадщини рідного краю.

СК8. Здатність володіти основами наукових досліджень у галузі історії та методики її навчання.

СК9. Здатність до формування в здобувачів освіти історичної свідомості та національної пам'яті, готовності виявляти свою громадянську позицію, обстоювати права й свободи українського народу.

СК10. Здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, формувати і розвивати у здобувачів ключові і предметні компетентності з історії і громадянської освіти, наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти.

СК11. Здатність добирати і застосовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти, формувати в них критичне мислення і ціннісні ставлення, здійснювати інтегроване навчання, проводити інноваційну діяльність.

СК12. Здатність ефективно використовувати в освітньому процесі наявні цифрові технології та створювати (за потреби) нові електронні ресурси.

СК13. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові й індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан, формувати ціннісні ставлення в учнів, організовувати безпечне, вільне від насильства й цькування освітнє середовище.

СК14. Здатність розвивати позитивну самооцінку та ідентичність здобувачів освіти, формувати спільноту, в якій враховують і поважають права кожного.

СК15. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції та потреби інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами, шукати ефективні шляхи мотивації здобувачів освіти.

СК16. Здатність до суб'єкт-суб'єктної, конструктивної та безпечної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства, усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК17. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами, створення умов, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

СК18. Здатність використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, формувати в здобувачів освіти культуру здорового й безпечного способу життя, надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

СК19. Здатність планувати і організовувати освітній процес та прогнозувати його результати, організовувати різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	A4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)	4	нормативна
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб.
Тема 1. Вступ. Основні тенденції соціально-економічного, політичного і культурного розвитку Європи в ранній Новий час.		2	4
Тема 2. Великі географічні відкриття.		2	4
Тема 3. Країни Західної Європи в XVI – першій половині XVII ст.		2	4
Тема 4. Міжнародні відносини ранньої Нової доби Тридцятилітня війна в Європі.		2	4
Тема 5. Епоха Просвітництва.		2	4
Тема 6. Західноєвропейські держави в період модернізації.		2	4
Тема 7. Англійські колонії в Північній Америці (XVII – XVIII ст.). Війна за незалежність та утворення США.			2 4
Тема 8. Французька революція кінця XVIII ст.			2 4
Тема 9. Франція в роки Консульства і Першої імперії.			2 4
Тема 10. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток країн Європи з 1815 по 1847 рр.			2 4
Тема 11. Революції 1848-1849 рр. в Європі.			2 4
Тема 12. Країни Європи в 50-60-ті рр. XIX ст. Франко-пруська війна 1870-1871 рр.			2 4
Тема 13. США у першій половині XIX ст. Громадянська війна.			2 4
Тема 14. Завершення формування індустріального суспільства.			2 4
Тема 15. Система міжнародних відносин у XIX ст.			2 4
ЗАГ:			
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Структура розподілу балів передбачає: 1) відповіді на семінарських заняттях – 15 балів (три оцінки на дев'ять семінарських заняттях); 2) написання контрольної письмової роботи/тестування – 15 балів; 3) виконання індивідуального науково-дослідного завдання – створення та представлення аналітичної записки з обраної проблеми геополітики – 20 балів (з них 15 балів – за текст, 5 балів – за представлення). Загальна кількість – 50 балів. Підсумковий контроль – іспит (екзамен) проводиться згідно графіку навчального процесу в останній місяць семестру і передбачає написання екзаменаційної письмової роботи/тестування. Екзаменаційний білет включає 5 завдань, виконання яких вимагає від студентів: 1) виявлення розуміння сутності понять і термінів з курсу Нова історія країн Західної Європи і Америки (XVI – XIX ст.) – 5 балів;		

	2) вміння структурувати основні явища та елементи курсу Нова історія країн Західної Європи і Америки (XVI – XIX ст.) – 10 балів; 3) знання теоретичних засад курсу Нова історія країн Західної Європи і Америки (XVI – XIX ст.), поглядів та праць відомих учених-істориків – 15 балів; 4) знання конкретних проблем геополітичного розвитку світу – 20 балів. Загальна кількість – 50 балів. Сумарна кількість – 100 балів
Вимоги до письмових робіт	Виконання письмової роботи передбачає: 1) повторення студентами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль; 2) написання письмової роботи передбачає виконання студентами в аудиторії індивідуального завдання, що вимагає: – виявлення розуміння сутності понять і термінів – 3 бали; – вміння структурувати основні явища та елементи з курсу Нова історія країн Західної Європи і Америки (XVI – XIX ст.) – 4 бали; – знання теоретичних засад, поглядів і праць відомих учених-істориків, конкретних проблем з курсу Нова історія країн Західної Європи і Америки (XVI – XIX ст.) – 8 балів; Загальна кількість – 15 балів.
Семінарські заняття	Відповідь студента на семінарському занятті оцінюється за п'ятибальною системою за визначеними програмою навчальної дисципліни критеріями. Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю (за навчальним планом – екзамен) за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни та отримання разом 26-ти і більше балів.
Підсумковий контроль	Підсумкове оцінювання проводиться за результатами першого та другого рубіжних контролів та у формі екзамену. Екзамен є обов'язковим для студентів, які отримали менше 75 балів за результатами рубіжних контролів. Студенти, які отримали більше 75 балів, мають право скласти екзамен із метою підвищення підсумкового балу. Екзамен відбувається віч-на-віч із викладачем в аудиторії.
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> Планується виконання здобувачами освіти обов'язкових декількох видів письмових робіт, про які йшлося в попередньому розділі. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у визначені керівником терміни, загалом, не пізніше дня проведення останнього семінарського заняття. Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проєктами не допустимо порушення академічної доброчесності. <u>Академічна доброчесність:</u> Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої	

дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Відвідування занять:

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Неформальна освіта:

Індивідуальні заняття (сертифікатні програми, тренінги, короткотермінові курси, літні школи тощо під керівництвом тренерів, репетиторів та інших фахівців), які мають практичні короткострокові цілі. Очна (тренінги, майстер-класи, семінари, майстерні тощо), дистанційна (дистанційні курси, вебінари).

8. Рекомендована література

1. Ададуров В. Історія Франції: королівська держава та створення нації (від початків до кінця XVIII століття). Львів: Вид-во УКУ, 2002. 418с.
2. Баран З. А., Качараба С. П., Сіромський Р. Б., Чума Б. П. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок XIX ст.) : навч. посіб. Київ : Знання, 2015. 533 с.
3. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка, капіталізм, XVI – XVIII ст. У 3-х т. Том 2. Ігри обміну. К.: Основи, 1998. 585 с.
4. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка, капіталізм, XVI – XVIII ст. У 3-х т. Том 3. Час світу. К.: Основи, 1998. 631 с.
5. Всесвітня історія: навч. посіб. / Б. М. Гончар, В. М. Мордвінцев, А. Г. Слюсаренко, С. П. Стельмах. 2-е видання, 2014. 895 с
6. Вульф Е. Європа і народи без історії / пер. з англ. І. Пошивайла. К. : Вид. дім “КМ Академія”, 2004. 535 с.
7. Дейвіс Н. Європа: Історія / пер. з англ. П. Тарашука. Київ : Основи, 2006. 1460 с.
8. Історія європейської ментальності / ред. П. Діцельбахер, пер. з нім. В. Кам'янець. Львів: Літопис, 2004. 718 с.
9. Історія сучасного світу: соціально-політична історія XV – XX століть: Навч. посіб. / Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, Л. В. Дячук та ін.; За ред. Ю. А. Горбаня. К., 2003. 435 с.
10. Країни світу і Україна : енциклопедія : в 5 т. Т. 1. Північна Європа. Західна Європа. Південна Європа / Наук. ред. тому А. Г. Бульвінський. Київ, 2017. 564 с.
11. Мовчан С. П., Кипаренко Г. М. Велика Британія: географія, історія, культура. Львів : ПАІС, 2012. 496 с.
12. Нова історія країн Західної Європи й Північної Америки. XVII – 60-ті роки XIX століття : підруч. / За ред. Б. М. Гончара. Київ, 2013. 735 с.
13. Нова історія. Ч. 1. 1640-1870 / За ред. О. Нарочницького. К. : Вища школа, 1975. 667 с.
14. Тейлор А. Габсбурзька монархія. 1809–1918. Історія Австрійської імперії та Австро-Угорщини / пер. з англ. А. Портнов, С. Савченко. Львів : ВНТЛ-Класика, 2002. 268 с.
15. Тіндалл Дж., Шай Е. Історія Америки / пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур. Львів : Літопис, 2010. 904 с.
16. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648 – 1918): підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 224 с.

Борчук С. М. доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії